

Klassifikasjon av periodontale sykdommer og kliniske retningslinjer

Daniel Belstrøm er dr. odont og ph.d. i oral mikrobiologi og praktisk kliniker i København, hvor han utelukkende behandler pasienter med periodontitt. I landsmøteprogrammet var han oppført med foredragene «Diagnostisering av marginal periodontitt» og «Behandling av marginal periodontitt i team».

 ASBJØRN JOKSTAD, VITENSKAPELIG REDAKTØR I TIDENDE

Klassifikasjonssystem for periodontale sykdommer

Innledningsvis viste Belstrøm lysbildet «*How to use the 2017 Classification in Private Practice*», etterfulgt av overskriften «*Parodontitisstadier*» og en tabell med fire kolonner (Stadium I–IV). Dette kan lett skape inntrykk av at klassifikasjonssystemet er et diagnostisk verktøy, noe det ikke er ment å være. Som kommer frem av både den engelske originalartikkelen (1), den danske oversettelsen (2) og artiklene publisert i *NTFs Tidende* (3,4), er klassifikasjonen utviklet for å beskrive sykdommens alvorlighetsgrad og prognose etter at diagnosen er stilt.

Systemet ble utarbeidet i samarbeid mellom American Academy of Periodontology (AAP) og European Federation of Periodontology (EFP), med mål om å etablere et felles rammeverk som kan hjelpe klinikere med å planlegge og kommunisere riktig behandling for hver enkelt pasient. Klassifikasjonen skal ikke erstatte grundig utredning og diagnostikk, men være et nyttig supplement for å doku-

mentere og forklare sykdomsforløp og behandlingsrespons. Arbeidet bak systemet var omfattende og solid, og har siden vært gjenstand for konstruktiv faglig diskusjon og videre utvikling (5).

Kliniske retningslinjer

Daniel Belstrøm understreket også korrekt at klassifikasjonen fra 2017 ikke er et diagnostisk verktøy eller gir føringer for beste terapi. Det er derimot anbefalt å følge de kliniske retningslinjene for behandling av pasienter med periodontitt stadium I–III og IV. Kliniske retningslinjer bygger på ulike grader av evidens: robust evidens og konsensus, konsensus uten robust evidens eller basert bare på ekspertråd. EFP har adoptert den tyske betegnelsen «S» fra Arbeitsgemeinschaft der Wissenschaftlichen Medizinischen Fachgesellschaften (AWMF), hvor «S» står for Stufe (nivå) og S3 er en tysk benevnelse på kliniske retningslinjer basert på robust evidens og konsensus. EFP publiserte S3-retningslinjer for

Daniel Belstrøm fremhevet viktigheten av systematisk tilnærming, kontroll av risikofaktorer, riktige terapivalg og effektivt samarbeid i behandlingsteamet. Foto: Tonje Camacho

behandling av pasienter med periodontitt stadium I–III periodontitt først (6), mens den britiske periodontiforeningen laget sin egen versjon basert på deres konsensus (7). Det samme skjedde da EFP laget S3-retningslinjer for behandling av pasienter med periodontitt stadium IV (8), som britene igjen tilpasset til sitt nasjonale bruk (9).

I USA er det lite tradisjon for å utvikle slike kliniske retningslinjer, av mange ulike årsaker. Den amerikanske tilnærmingen kan oppsummeres i denne setningen: «Cases that fall into gray zones require clinical judgment to establish the most appropriate diagnosis to guide a treatment plan that is personalized based on current knowledge.» (10) Formulert på en annen måte, riktig behandling til riktig pasient består av mange avveininger som er både situasjonsbestemte og individualiserte etter den biopsykososiale pasientprofilen og alle slike momenter kan aldri fanges opp av «kokebøker», selv om intensjonene er de beste.

Beste tannmedisinske praksis

Daniel Belstrøm gjennomgikk beste tannmedisinske praksis i tråd med EFPs S3-retningslinjer, illustrert med pasientkasus. Han fremhevet viktigheten av systematisk tilnærming, kontroll av risikofaktorer, riktige terapivalg og effektivt samarbeid i behandlingsteamet.

Stadium I–II periodontitt, der hovedfokus er kontroll av risikofaktorer. I både Danmark og Norge betegnes dette som hygienefasen.

Tiltak:

1. Motivasjon og pasientopplæring for å bedre etterlevelse
2. Instruksjon i riktige munnhygieneteknikker
3. Eliminering av modifiserbare risikofaktorer
4. Ikke-kirurgisk instrumentering for fjerning av biofilm og tannstein